

Un muzeu al biruinței teatrului sovietic

Semnificația unui muzeu părea indestructibil legată de evocarea trecutului, de legănarea unor amintiri ascunse în che-nare de lemn sau cutii de sticlă.

Și totuși cit de viu, de apropiat am simțit prezentul, colindând sălile expoziției teatrului sovietic. Aici, fiecare amintire are o rezonanță directă în actualitate, exponatele sint treptele unui drum de la înălțimea căruia privești retrospectiv.

Foaierile Operei de Stat au găzduit o bogăție uluitoare de tablouri, schițe, machete, costume, obiecte aparținând teatrului rus înainte de revoluție și teatrului sovietic. Am aflat că majoritatea celor expuse aparțin muzeului Teatral Central „A. Bahrușin” (un pasionat al teatrului care a pus bazele acestui muzeu în 1894), avind colaborarea muzeului teatral din Leningrad, muzeului M.H.A.T., Teatrului Mic, Teatrului Mare și ale altora. Evocarea artistică este făcută cu mare artă și de către mari artiști; emoția este dublă atunci cind te afli în fața tabloului marelui artist M. Șepkin făcut de Repin, a lui Nemirovici-Dancenko făcut de B. Iohanson, cind ai în față schițele unor decori sem-nate de Vrubel și Levitan, Golovin sau Meșcianinov.

Parcurgind expoziția, străbați într-un anumit fel pe scurt istoria teatrului rus și sovietic, de la păpușa caraghioasă Petrușca și lanțurile actorului iobag pînă la grandioasa montare a lui Ohlopkov la *Hamlet*.

O științifică distribuire a materialelor a legat strins autor-epocă și interpreți, Ostrovski, Cehov, Gorki, fiind valorificați în întreaga epocă social-culturală.

Rămine limpede pentru cel mai neînțiat dintre vizitatori tradiția solidă realistă a teatrului rus, legăturile lui cu poporul. Caracterul popular al teatrului rus, de mesaj, răzbate la fiecare pas, din fiecare vitrină, din fiecare panou.

Trecerea la revoluție e surprinzătoare, covârșitoare pînă și în piesele unui muzeu. Dramaturgia nouă e servită de uriași ai scenei, de glasuri de aur care slujesc de pe scenă — altar al poporului. Urmărești cu emoție etapele teatrului revoluționar, flăcările luptei, glasul limpede al *Tragediei optimiste*, virtuțile *Uraganului*.

Expoziția organizată după criteriile științifice cuprinde I) *teatrul rus prerevoluționar* cu : a) izvoarele populare ale teatrului, b) teatrul de dramă și teatrul muzical și II) *teatrul sovietic* cu : a) teatrul de dramă rus, b) teatrele pentru copii, teatrul de păpuși, teatrul muzical rus și c) opereta.

E o adevărată excursie teatrală cu largi popasuri de poezie pline de grație, fie că e vorba de un amănunt de decor dintr-un basm popular, de costumul Ulanovei din *Lacul lebedelor* sau de tabachera lui Ostrovski. Teatrul contemporan, teatrul sovietic e prezent în fațete variate, complexe, aducind amprenta unor personalități diverse ca stil dar unice ca metodă și ideologie. E un prilej de bună sfătuire pentru cei care dau viață spec-

tacolelor, e o plăcută și rodnică întâlnire ce se poate repeta zile de-a rândul așa cum mulți au și făcut-o. Am întâlnit sub fard și mască chipuri de actori de mult cunoscuți nouă, dintre care mulți ne-au și fost oaspeți dragi și revederea chiar fotografică ne-a bucurat. Am întâlnit scene și montări prezentate amănunțit în machete iscusite de la care am învățat.

Nu ni s-a mai părut curioasă decât agitația din cuprinsul unui muzeu, febra curioasă care luase locul reveriei grave ce se arborează într-un asemenea loc. Era o expoziție tină și vie ca și arta ce o zugrăvea. Specialistul află în plus, neinițiatul învață, novicele capătă primele noțiuni și toți au sentimentul unui mare respect pentru tot ce a izbîndit teatrul în cei 40 ani ai puterii sovietice.

Și în acest cadru înălțător artistic, nu ne-am putut stăpîni un sentiment de mîndrie citind pe afișele unor mari teatre moscovite aceste nume: I. L. Caragiale, Tudor Mușatescu, Mihail Sebastian... Solii teatrului românesc și-au găsit prețuirea artei lor!

Căutam un final care să poată expune plastic admirația unui vizitator al acestei expoziții. Am găsit însă în carnetul meu notate următoarele date:

În Rusia în 1914 existau 172 de teatre, în U.R.S.S. funcționează azi 508: 355 de teatre de dramă, 32 de operă și balet, 101 pentru copii și de păpuși, 20 de operetă și comedie muzicală!

Al. P.

Amintiri ce nu se vor stinse

La Oravița, în pitoreasca localitate din sud-vestul Banatului, s-au pus bazele celui mai vechi edificiu de teatru din țara noastră. Nu e greu să-l găsești. Urci cu autobuzul panta lină a străzii principale și ajungi, după câteva minute de mers, în dreptul parcului Malinovski. Cotești la stînga și în față-ți apare o clădire mare, demodată, pe al cărei frontispiciu scrie: Cinematograful „23 August”. Nu-ți pare nimic deosebit. Urci cele patru trepte de piatră, treci prin holul înșesat de lume și intri în bătrîna sală, migălos împodobită. Aici rîmii impresionat. Lojile, de

Clădirea vechiului teatru din Oravița

un galben deschis, poartă ornamente în formă de ghirlande, bătînd în auriu, căroră doar șirul anilor le-a șters din frumusețe. Frontalul scenei și cele două balcoane îți atrag atenția prin bogăția figurilor arhitectonice și prin măreția construcției.

Fără voie, aluneci cu gîndul în urmă, la vremea cînd în orașelul pitit între dealuri s-au pus bazele acestei monumentale clădiri. Scaunele îmbrăcate într-un pluș roșu, închis, păstrează încă din frumusețea lor trecută, deși în mare parte sînt roase și ciuntite din neglijența multora.

Teatrul acesta, azi sală de cinematograf, este cel mai vechi din țară.

Acum, cînd se împlinesc 140 de ani de la zidire, creionăm cîteva date din istoricul său. În anul 1815, românul macedonean Ion Niuni, „markscheider”, adică funcționar regesc la întreprinderile miniere din Oravița, cere președintelui minelor, lui Procopie Lhotra de Zmislov, să satisfacă dorința cetățenilor orăvițeni de a se zidi un teatru în urbea lor. Consiliul „Societății miniere comerciale” aprobă cererea la data de 23 ianuarie